

Družstvo - obecná charakteristika

Družstva- podle zák. č. 90/2012 Sb. jedna z forem obchodních korporací (?) – považuje je spíš za obchodní (podnikatelské subjekty) a zcela ignoruje jejich funkce sociální

Toto chápání družstev je pak příčinou toho, že se na družstva vztahují i ustanovení obecné části cit. zákona, pokud v nich zákon nehovoří výslovně jen o společnostech, nebo pokud opak nelze dovodit z věcného obsahu ustanovení. Některá ustanovení obecné části jsou z účinnosti pro družstva výslovně vyloučena.

Zákon se vztahuje na všechna družstva – jde o obecný družstevní zákon. Obsahuje však i speciální úpravu družstev bytových a sociálních. Téměř zcela mimo tento zákon pak jsou družstva spořitelní a úvěrní.

Zákon postrádá úpravu problematiky zániku družstva s výjimkou jeho zrušení rozhodnutím soudu, speciálně pak bytového a sociálního družstva.

Na družstva se vztahují i některá obecná ustanovení OZ

- o právnických osobách
- o korporacích
- o spolcích (jen když to OZ výslovně říká).

Definice družstva - společenství neuzavřeného počtu osob (552 odst. 1), kteří se sdružují za účelem vzájemné podpory členů družstva nebo i nečlenů, ale také za účelem společného podnikání. Okruh účelů, který by mohli sdružující se členové sledovat, je v podstatě neomezený.

Omezený je jen tam, kde určitý účel určitý zákon omezuje anebo dokonce zcela zakazuje.

Družstvo je podle zákona právnickou osobou – viz definice práv. osoby v 20 OZ.

Družstvo - vznik

- **Dvě fáze vzniku družstva** - ustanovení (založení),
  - - vznik jako právního subjektu
- **Zákon proces vzniku družstva zachycuje až od okamžiku zakládání družstva, tj. od vlastní ustavující schůze.**
- **Co předchází – se dozvídáme nepřímo z ustanovení o této schůzi. Toto období je obdobím přípravným.**
- **V přípravném období**
  - - zájemci o založení družstva a členství v něm musí podat přihlášku do něho (do rukou svolavatele – osoby kterou sami zájemci pověřili řízením přípravných prací
  - Podat ji musí nejpozději do zahájení ustavující schůze.
  - - připravit stanovy družstva,
  - - připravit kandidátky do orgánů družstva,
  - - případně další návrhy, které mají být na ustavující schůzi projednány a schváleny
  - - dohodnout se na pravidlech pro jednání ustavující schůze, zejména kdo ji bude řídit.
- **1. fáze -ustavující schůze**
  - – účastnit se mohou jen osoby, které podaly přihlášku, pokud ji do zahájení schůze nevzaly zpět; do zahájení schůze lze přihlášku vzít zpět,
  - - každý má jen jeden hlas,
  - - zastoupení je možné; zmocněnec však nesmí zastupovat víc jak 1 osobu,
  - - hlasování je veřejné,
  - - schůzi zahajuje svolavatel nebo jím pověřená osoba,
    - - v úvodu oznámí počet přítomných, a to podle ověřené prezenční listiny,
    - - podá zprávu o průběhu přípravných prací,

Družstvo – vznik /pokrač./

- - na závěr úvodní části nechá schválit přihlášky jednotlivých uchazečů o členství; tyto členy zákon označuje jako „zakladatelé“ družstva
- Družstvo musí mít nejméně 3 členy;
- - uchazeč může zabránit vzniku svého členství, jestliže nebude hlasovat pro přijetí stanov a vezme svou přihlášku zpět ihned po vyhlášení výsledků hlasování,
- - Další obligatorní náležitosti schůze
  - - schválení stanov (společenská, resp. společenstevní smlouva – veř. listina),
  - - volba členů orgánů družstva,
  - - schválení způsobu vložení základního, případně i vstupního vkladu,
  - - schválení seznamu členů.
- Povahu veř. listiny musí mít i dokument osvědčující průběh schůze – not. zápis. Ten musí obsahovat- i stanovy družstva.
- Přílohou pak jsou - uvedený seznam zakladatelů,
  - - písemné prohlášení zakladatelů o převzetí vkladové povinnosti k základnímu členskému vkladu pokud už není v osvědčení) ???
-

Družstvo – vznik – pokrač.

- **2. fáze - zápis do obch. rejstříku** – jako právnická osoba
- **Návrh nejpozději do 6 měsíců od založení, pokud jinou lhůtu nestanoví stanovy.**
- **Zmeškání této lhůty** – má se zato, že **všichni zakladatelé vzali přihlášku zpět.**
- **Se vznikem družstva vzniká zakladatelům i členství - za předpokladu, že splnili svou vkladovou povinnost. Tu musí splnit do 15 dnů od ustavující čl. schůze, jinak členství nevznikne. *Správce vkladů* – spravuje je v době před právním vznikem družstva. Může to být i někdo mimo družstvo.**
- **Písemné prohlášení správce o vložení vkladů při zápisu družstva do OR.**

Družstvo se ustavuje *zpravidla* na dobu neurčitou. Na dobu určitou není vyloučeno.

Stanovy družstva (společenstevní smlouva)

2 funkce – jedna z konstitutivních právních skutečností při vzniku družstva
- základní vnitrodružstevní předpis

Jsou projevem družstevní autonomie – stát poskytuje družstvům široký prostor, aby si vnitrodružstevní vztahy mohly upravit nejen vztahy vnitrodružstevní, ale zčásti i vztahy k třetím osobám. Ten je v současné době rozšířen.

Družstvo – vznik – pokrač.

- **Podle § 128 (obecná část ObZ) se po vzniku právnické osoby (a tedy i družstva) nelze domáhat určení, že právnická osoba nevznikla, a nelze z toho důvodu zrušit její zápis do veřejného rejstříku.**
- **Tentýž zákoník však v § 129 říká, že soud prohlásí právnickou osobu po jejím vzniku za neplatnou, a to i bez návrhu, jestliže v zahájeném řízení zjistí existenci některého z v tomto ustanovení uvedených důvodů. V § 92 ObZ dokonce uvádí i další důvody pro zrušení právnické osoby (i družstva).**
- **Vysvětlit vztah těchto ustanovení (jak je interpretovat? Jde o rozpor nebo nejde?**
- **Domácí úkol !!!**

Družstvo – stanovy – pokrač.

- **Zatímco obchodní zákoník jmenovitě uváděl, co stanovy musí obsahovat (vedle toho připouštěl i další okruhy) současný zákon v podstatě ponechává na družstvu, co si ve stanovách upraví. Teprve pak dodává, co ještě si družstvo ve stanovách upravit musí – jmenovitě. I v těchto případech však často ponechává družstvu větší nebo menší volnost, jak si i tyto povinné oblasti vztahu ve stanovách upraví.**
- **To ovšem neznamená, že by zákon zcela postrádal kogentní normy. Mnohdy je třeba hranice na první pohled jevící se libovůle družstva hledat v jiných ustanovení zákona – např. v obecných ustanoveních zákona, nebo zákonů dalších, např. ObZ, aj.**
- **Jmenovitě zákonem uváděné obsahové náležitosti stanov jsou**
- **- firma družstva; zákon nevymezuje (jen obchodní (?) firma); v podstatě jde o název**
- **družstva. Ten vždy musí obsahovat výraz „družstvo“ – právní formu subjektu,**
- **v případně „bytové družstvo“, „sociální družstvo“, „spořitelní a úvěrové družstvo“.**
- **- zákon v této souvislosti (se stanovami) neuvádí jako povinné uvedení sídla (adresy) družstva, ale jeho uvedení vyplývá z režimu zakladatelských (ustavujících) jednání.**

Družstvo – stanovy – pokrač.

- - Předmět podnikání nebo činnosti – již tato formulace naznačuje, že ne vždy musí být družstvo podnikatelským subjektem – viz funkce sociální
- Uvedení předmětu činnosti je předpokladem nejen jeho faktického výkonu, ale i vzniku družstva - viz zápis do OR, jemuž případně musí předcházet získání oprávnění k činnosti podle zvl. předpisu
- - Výše základního členského vkladu, popřípadě vstupního vkladu.
- - Způsob a lhůta jejich splacení přistupujícím členem.
- - Způsob svolávání členské schůze a pravidla jejího rozhodování.
- - Počet členů představenstva a kontrolní komise; zákon nevylučuje, aby si družstvo konstitovalo i další své orgány v zákoně neuvedené.
- - Podmínky vzniku členství v družstvu; podmínkou členství může být i vznik pracovního poměru v družstvu.
- - Práva a povinnosti člena družstva a družstva.
V družstvu se již nepočítá s tzv. nedělitelným fondem.
- Vrátit se na str. 5

Majetek družstva, majetková účast člena v družstvu

- **Majetek** – souhrn všeho, co osobě patří (495 ObZ.), 1011 ObZ – vše, co někomu patří...je jeho vlastnictvím !?
- - jde o jeden z předpokladů vzniku i další existence právnické osoby – plnění jejích cílů a úkolů – bez ohledu na předmět její činnosti.
- **Počáteční majetek** družstvo získává - vklady zakládajících členů
- **Později** - i vklady přistupujících členů
- - svou hospodářskou činností,
- - z jiných (legálních) zdrojů.
- **Souhrn vkladů členů** se v zákoně nazývá – **základní kapitál** (stejně jako u ostatních korporací).
- **Majetková účast člena** – má podobu členského vkladu
- 2 formy /části) – **povinná** – základní členský vklad (princip rovnosti); jeho
- část –vstupní vklad
- - **dobrovolná** – další členský vklad
- **Vložení základního vkladu (alespoň vstupního)** – **podmínkou vzniku členství**
- zbytek – nejpozději do 3 let od vzniku členství. (stanovy mohou pamatovat
- na situaci, že se družstvo ocitne ve ztrátě).
- Při vzniku družstva musí zakladatelé vložit ZČV do 15 dnů ode dne konání ustavující
- členské schůze. Jinak členovi členství nevznikne.

majetková účast člena v družstvu- pokrač.

- **Další členský vklad** – dobrovolná majetková účast
- **2 předpoklady** – stanovy družstva jeho vložení připouští
- - člen uzavře písemnou dohodu s družstvem o jeho vložení
- Nemusí jít vždy o jeden další členský vklad. Jeho výše nebo počet mohou být o jednotlivých členů různé.
- **Základní členský vklad + další členský vklad = členský vklad**
- Členský vklad má zpravidla podobu plnění peněžitého, stanovy mohou připustit i plnění nepeněžité. Smlouva o členském vkladu v nepeněžité formě pak musí obsahovat i ujednání o způsobu ocenění nepeněžitého plnění.
- Vložením vkladu do družstva se členský vklad stává majetkem družstva. Za trvání členství nemá člen právo na jeho vrácení základního členského vkladu (565 ZOK), a to ani jeho části, s výjimkou případu, kdy členská schůze rozhodla o jeho snížení.
-
- Vrácení nebo snížení dalšího členského vkladu – závisí na stanoovách případně smlouvě o jeho vložení.

majetková účast člena v družstvu

- Snížení základního členského vkladu – o snížení a jeho výši rozhoduje členská schůze (vyplývá přímo ze zákona a nemusí být proto výslovně ve stanovách)
- Své rozhodnutí členská schůze do 15 dnů dvakrát po sobě s odstupem 30 dnů zveřejní.
- Družstvo současně vyzve všechny své známé věřitele, aby do 90 dnů od posledního oznámení přihlásili své pohledávky vůči družstvu.
- To neučiní v případě, že důvodem snížení ZČV byla úhrada ztráty družstva.
- Věřitelům, kteří pohledávky uplatnili včas, poskytne družstvo přiměřenou záruku nebo pohledávku uspokojí, pokud se nedohodnou jinak. To se nepoužije v případě, že snížení základního členského vkladu neovlivní dobytnost pohledávek za družstvem.
- V případě sporu – rozhodne soud o přiměřeném zajištění pohledávky.
- Zvýšení základního členského podílu - z hlediska zdrojů – 2 způsoby
- a) doplatkem člena,
- b) z vlastního zdroje družstva.

ad a) v případě, že - to umožňují stanovy a

- - o tom svým usnesením rozhodla členská schůze družstva
- Mezi rozhodnutím o změně stanov a rozhodnutí členské schůze musí uplynout nejméně 90 dnů.
- Tímto způsobem může být ZČV zvýšen pouze jednou za 3 roky, a to nejvýše na trojnásobek stávající výše.

majetková účast člena v družstvu

- ad b) v případě zvýšení ZČV z vlastních zdrojů družstva – opět usnesením členské schůze (stačí zákon, nemusí být ve stanovách)
- Další předpoklady –
  - - účetní závěrka musí být ověřena auditorem s výrokem „bez výhrad“,
  - - jako zdroj družstva nelze použít jeho rezervní fond ani jiné jeho fondy, pokud jsou družstvem vytvářeny pro jiné účely než zvyšování ZČV, ani jiné vlastní zdroje, pokud jsou jejich prostředky účelově vázány a jejich účel není družstvo oprávněno měnit,
  - zvýšení základního kapitálu (součet všech vkladů) nesmí být vyšší, než činí rozdíl mezi vlastním kapitálem na jedné straně a součtem dosavadního základního kapitálu a jiných vlastních zdrojů, které jsou účelově vázány a jejich účel není družstvo oprávněno měnit. V podstatě tedy zdrojem družstva pro tento účel je jeho zisk, a to v té jeho části, která zbude po odečtu přídělů z něho určených stanovami pro určité fundy, resp. účely.
- Další majetková účast členů v družstvech